

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Radana Malíka a soudců JUDr. Barbary Pořízkové a JUDr. Pavla Molka v právní věci žalobců: **a) A. T. H., b) nezl. B. G. S.** (dříve B. T. H.), oba zast. Mgr. Pavlínou Zámečnickovou, advokátkou se sídlem Příkop 834/8, Brno, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 22. 3. 2017, č. j. OAM-240/ZA-ZA14-ZA08-2014, v řízení o kasační stížnosti žalobců proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 22. 11. 2018, č. j. 32 Az 27/2017 - 51,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.
- III. Ustanovené zástupkyni žalobců Mgr. Pavlíně Zámečnickové, advokátce se sídlem Příkop 834/8, Brno, **se přiznává** odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů ve výši 10 520 Kč, která je splatná do 60 dnů od právní moci tohoto usnesení z účtu Nejvyššího správního soudu.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Žalobkyně a) a jejím jménem nezletilý žalobce b) [dále „stěžovatelé“, příp. „stěžovatelka a)“] se kasační stížností domáhají zrušení v záhlaví označeného rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové, kterým byla zamítnuta jejich žaloba proti shora uvedenému rozhodnutí žalovaného. Žalovaný jím rozhodl, že se stěžovatelům neuděluje mezinárodní ochrana podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“).

[2] V průběhu správního řízení vyšlo najevo, že tvrzeným důvodem žádostí stěžovatelů je nebezpečí pronásledování z politických důvodů. Žalovaný správní orgán, jakož i krajský soud, shledaly výpovědi stěžovatelky a) nedůvěryhodnými, neboť v mnoha ohledech vykazovaly nesrovnalosti. Na základě toho žalovaný naznal, že se jedná o žádost účelovou, kdy skutečným motivem podání žádosti je snaha o legalizaci pobytu stěžovatelů na území ČR. Žádosti proto nevyhověl. Krajský soud se s tímto závěrem ztotožnil.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[3] Stěžovatelé podávají kasační stížnost z důvodů podle § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“). Mají za to, že se soud dostatečně nevypořádal s jejich námitkami a rozhodnutí založil na nedostatku důvodů. Napadený rozsudek považují za nepřezkoumatelný, vedle toho namítají nesprávné právní posouzení věci.

[4] Stěžovatelka a) má za to, že podklady ve spise prokazují pronásledování ze strany vlády z důvodu její politické činnosti ve prospěch strany OLF, tj. důvod podle § 12 písm. a) a b) zákona o azylu, pro který podala žádost o mezinárodní ochranu. Má za to, že bylo prokázáno, že od roku 2000 byla členkou Oromského osvobozenického hnutí, které vláda považuje za teroristické uskupení, byla tak pronásledována za své aktivity a členství v tomto hnutí (označované i OLF) a za tuto svou činnost i vězněna a sledována. Věrohodnost svých tvrzení prokazuje existencí soudního příkazu k jejímu zadržení, fotografiemi, které v řízení před žalovaným předložila, a v neposlední řadě zprávami o zemi původu, ze kterých vyplývá, že zatčeným stíhaným členům opozice hrozí uložení či vykonání trestu smrti; v detenčních zařízeních a při výslechu je používáno mučení; soudní procesy jsou manipulovány. Z výše uvedených důvodů se obává svého návratu do vlasti.

[5] Stěžovatelka a) rovněž namítá, že žalovaný ani soud neuvedli žádný relevantní důvod zpochybňující věrohodnost jejich výpovědí a zcela odmítli její vysvětlující argumentaci, že pochybnosti byly způsobeny z důvodu odchylek etiopského kalendáře, nízkou úroveň jejího vzdělání, traumatizujícími zkušenostmi z Etiopie, její vyčerpaností po porodu v roce 2016 a obavami z nuceného návratu. Má za to, že rozpory v jejích výpovědích nejsou natolik zásadní, aby bylo možné celý azylově relevantní příběh označit za nepřesvědčivý a nevěrohodný. V této souvislosti odkazuje na rozsudek zdejšího soudu ze dne 14. 5. 2008, č. j. 7 Azs 25/2008-105. Rozsudku krajského soudu vytýká, že v něm není žádným způsobem vyhodnocen ani aplikován nálezný Ústavního soudu ze dne 12. 4. 2016, sp.zn. I. ÚS 425/16, na který bylo v žalobě odkazováno (ospravedlnění neuvedení všech azylově relevantních důvodů již v řízení před správním orgánem).

[6] Dále má za to, že se krajský soud nepřezkoumatelným způsobem vypořádal s podmínkami pro udělení doplňkové ochrany ve smyslu § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu, které stěžovatelé splňují, neboť v případě návratu bude jejich život ohrožen. Závěr, že výpověď stěžovatelky a) je nevěrohodná, nelze vztáhnout na její obavy o život v případě návratu do země původu. Žalovaný ani krajský soud dostatečným způsobem nezohlednili zprávy ohledně situace v Etiopii a dodržování lidských práv. Nepřezkoumatelně se tak vypořádali s důkazními prostředky, čímž svá rozhodnutí zatížili závažnou vadou. Ze všech výše uvedených důvodů navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení, případně zrušil i rozhodnutí žalovaného.

[7] Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že jak své rozhodnutí, tak napadený rozsudek krajského soudu, považuje za věcně správný, srozumitelný, dostatečně odůvodněný, vycházející z dostatečně zjištěného skutkového stavu a vydaný v souladu se zákonem i platnou judikaturou. Za nedůvodnou považuje především námitku nepřezkoumatelnosti napadeného rozsudku. Setrvává na svém vyjádření k žalobě ze dne 12. 7. 2016. Navrhuje kasační stížnost odmítnout pro nepřijatelnost, případně zamítnout pro nedůvodnost.

III. Právní hodnocení Nejvyššího správního soudu

[8] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že byla podána včas, osobami k tomu oprávněnými, směřuje proti rozhodnutí, proti kterému je podání kasační stížnosti přípustné, a stěžovatelé jsou zastoupeni advokátkou (§ 102 a násl. s. ř. s.).

[9] Vzhledem k tomu, že projednávaná věc je věcí mezinárodní ochrany, v souladu s § 104a s. ř. s. se dále zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje zájmy stěžovatelů. Pokud by tomu tak nebylo, odmítl by ji jako nepřijatelnou. Pro vymezení institutu nepřijatelnosti a jeho dopadů do soudního řízení správního odkazuje na své usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, č. 933/2006 Sb. NSS, v němž neurčitý právní pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele“ vyložil.

[10] Nejvyšší správní soud v projednávané věci přesah vlastních zájmů stěžovatelů v mezích vytyčených výše zmíněným usnesením prvního senátu zdejšího soudu neshledal. Stěžovatelé v rámci svých tvrzení nepředestřeli žádnou otázku, která by mohla mít obecný dopad na rozhodovací činnost krajských soudů, k níž by se měl Nejvyšší správní soud vyjádřit za účelem sjednocování judikatury. Takovou otázku nenalezl ani z úřední povinnosti z obsahu spisů. Krajský soud věc posoudil řádně, v souladu s právními předpisy i dosavadní judikaturou Nejvyššího správního soudu, ke skutečnostem tvrzeným v rámci správního řízení se přezkoumatelným způsobem vyjádřil. Nejvyšší správní soud tak nedospěl ani k závěru, že by v daném případě mělo dojít k judikaturnímu odklonu. Ani neshledal na straně krajského soudu či žalovaného zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatelů ve smyslu předestřeném citovaným usnesením. Přitom samotný nesouhlas se závěry soudu nezakládá důvod k přijatelnosti.

[11] Podle § 104a odst. 3 s. ř. s. nemusí být usnesení o nepřijatelnosti odůvodněno. Přesto soud dále stručně uvede, proč věc stěžovatelů nepřesahuje jejich zájmy natolik, aby se jí podrobně věcně zabýval.

[12] Nejvyšší správní soud se nejdříve zabýval námitkou nepřezkoumatelnosti napadeného rozsudku ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. Dospěl k závěru, že se v daném případě o nepřezkoumatelné rozhodnutí nejedná, neboť napadený rozsudek je srozumitelný, je opřen o dostatek relevantních důvodů, z nichž je zřejmé, proč krajský soud přisvědčil závěru žalovaného o nedůvěryhodnosti výpovědi stěžovatelky a) a účelovosti podání její žádosti o udělení mezinárodní ochrany, na základě čehož dospěl k rozhodnutí ve výroku I. napadeného rozsudku. Krajský soud rovněž přezkoumal rozhodnutí žalovaného s ohledem na relevantnost a aktuálnost podkladů v souvislosti s tvrzeními stěžovatelky a) a přezkoumatelným způsobem předestřel své závěry o nedůvodnosti žaloby.

[13] Nejvyšší správní soud se ztotožňuje se závěry žalovaného i krajského soudu, že stěžovatelka a) neuvedla skutečnosti svědčící o tom, že by mohla být vystavena pronásledování z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu. Rovněž nebylo zjištěno, že by jí a jejímu nezletilému dítěti měla být udělena doplňková ochrana ve smyslu § 14a zákona o azylu. Z obsahu správního spisu je zřejmé, že se stěžovatelce a) nepodařilo splnit základní předpoklad pro úspěšné vedení řízení o udělení mezinárodní ochrany, jímž je podání konzistentní a vnitřně nerozporné výpovědi žadatele. Mnohačetné nesrovnalosti ve výpovědích stěžovatelky a) byly zcela zásadní pro úvahy žalovaného (str. 5-7 jeho rozhodnutí), potažmo krajského soudu (bod 29. – 30. soudního rozhodnutí), o nevěrohodnosti jejich tvrzení a účelovosti jejího podání, které vedly žalovaného zcela správně k závěru o neudělení mezinárodní ochrany.

[14] Námitky stěžovatelky a) uváděné v kasační stížnosti zpochybňující závěry o nevěrohodnosti a bagatelizující význam nesrovnalostí v jejich výpovědích Nejvyšší správní soud považuje za nedůvodné. V nyní posuzované věci, tj. v řízení již o druhé žádosti o udělení mezinárodní ochrany, stěžovatelka a) uvádí jako jediný důvod své žádosti svou politickou aktivitu. I bez ohledu na závěry usnesení zdejšího soudu ze dne 3. 4. 2014, č. j. 7 Azs 40/2014 - 40, týkající se její první žádosti o mezinárodní ochranu, kterým

byla kasační stížnost odmítnuta pro nepřijatelnost, Nejvyšší správní soud shledal, že samotný azylový příběh stěžovatelů předestřený v nyní posuzovaném řízení o udělení mezinárodní ochrany vykazuje značnou míru nesrovnalostí. Za zásadní nesrovnalost, na kterou poukázal jak žalovaný, tak krajský soud, zdejší soud považuje tvrzení o tom, že stěžovatelka a) měla být zatčena a držena ve vězení za svou politickou činnost dvakrát, přičemž v žádosti o mezinárodní ochranu ze dne 21. 5. 2014 uvedla, že k těmto zatčením došlo před jejím pobytem v Libanonu. Nicméně při pohovoru k předmětné žádosti pak uvedla, že k druhému zatčení došlo až po návratu z Libanonu. Na otázku, jak může tuto nesrovnalost vysvětlit, uvedla, že si to nemůže pamatovat přesně, ale že byla zadržena dvakrát.

[15] Míru nedůvěryhodnosti pak umocňují další rozpory vyvěrající ze srovnání stěžovatelčiných výpovědí předestřených v rámci prvního a tohoto druhého řízení o mezinárodní ochranu. Stěžovatelka a) v obou azylových příbězích poukazuje na svoji negativní zkušenost s pronásledováním ze strany muže muslimského vyznání, který si ji přes její odpor chtěl vzít. Výpovědi ohledně toho, kdy se poznali a kdy přesně docházelo k pronásledování a toho, kdy měla tyto skutečnosti oznamovat na policii, se rovněž značně liší. Přestože ve své druhé žádosti konstatovala, že pronásledování ze strany tohoto muže nikdy nebylo hlavním důvodem pro opuštění země původu (jak tomu bylo v první žádosti o udělení mezinárodní ochrany, než v řízení před krajským soudem nově uvedla za důvod pronásledování svou politickou aktivitu ve prospěch Oromského osvobozenického hnutí), rozpory v jejích výpovědích v této otázce je nutno považovat za další ukazatel nevěrohodnosti jejího příběhu. V pohovoru k nyní posuzované žádosti uvedla, že před svým odjezdem do ČR se skrývala minimálně 9 měsíců u kamarádky v Sebetě a zároveň, že problémy s muslimským mužem měla asi rok před odjezdem. V rámci řízení o první žádosti však uvedla, že měla problémy s muslimským nápadníkem půl roku před svým odjezdem. Za velmi nevěrohodnou shledal zdejší soud skutečnost, že stěžovatelka měla nežádoucí chování muslimského muže oznámit na policii v době, které však dle tvrzení v rámci pohovoru o druhé žádosti odpovídala doba, kdy již měla být hledána pro svou politickou aktivitu, a přesto nebyla zadržena. Předložený doklad o soudním příkazu k zatčení, který má prokazovat její věrohodnost, byl dle svého obsahu vydán dva roky před odjezdem, nicméně stěžovatelka a) tvrdila, že zemi původu opustila v návaznosti na jeho vydání. Tuto nesrovnalost vysvětlila chybou v datu na dokumentu, čímž je však zpochybněna sama důkazní hodnota takového dokumentu ve prospěch jejích tvrzení.

[16] Nejvyšší správní soud již na základě těchto předestřených nesrovnalostí shledal, že je nutno přisvědčit žalovanému i krajskému soudu, že stěžovatelka nesplnila svou základní povinnost, a to předestřít konzistentní a vnitřně nerozporný azylový příběh. Požadavek na to, aby stěžovatelčina tvrzení ve vztahu ke zjištěním provedeným žalovaným a důkazům opatřeným žalovaným i stěžovatelkou samotnou byla důvěryhodná, přitom nepřekračuje míru tíhy důkazního břemene, jak byla ve vztahu k řízení o udělení mezinárodní ochrany určena zejména v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 12. 2005, č. j. 6 Azs 235/2004 - 57, kde bylo uvedeno „[n]ení povinností žadatele o azyl, aby pronásledování své osoby prokazoval jinými důkazními prostředky než vlastní věrohodnou výpovědí. Je naopak povinností správního orgánu, aby v pochybnostech shromáždil všechny dostupné důkazy, které věrohodnost výpovědi žadatele o azyl vyvracejí či zpochybňují.“ V případě, že žadatel svoji povinnost tvrzení nesplní, a to buď tak, že vůbec netvrdí žádné skutečnosti, nebo že na podkladě jeho neurčitých nebo rozporuplných skutečností nelze zjistit, jaké jsou skutečné důvody jeho odchodu ze země původu, resp. důvody žádosti o udělení mezinárodní ochrany, jak tomu bylo i v nyní posuzované věci, nemůže žalovaný v takovém případě shledat existenci podmínek pro udělení azylu (k tomu rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 5. 2008, č. j. 7 Azs 25/2008 - 105, na který sami stěžovatelé v kasační stížnosti poukazují). Posuzováním žádosti o azyl, v níž žadatel uvádí nevěrohodné skutečnosti ve vztahu k azylově relevantním důvodům, se Nejvyšší správní soud dostatečně zabýval také

např. v rozsudcích ze dne 19. 8. 2004, č. j. 4 Azs 152/2004 - 36, ze dne 18. 1. 2006, č. j. 6 Azs 386/2004 - 40, ze dne 27. 3. 2008, č. j. 4 Azs 103/2007 - 63, a ze dne 12. 3. 2009, č. j. 7 Azs 93/2008 - 54.

[17] Nejvyšší správní soud se neztotožňuje ani s námitkou stěžovatelů, že se v daném případě jednalo o rozpory nikoli zásadního charakteru, které byly navíc dostatečně vysvětleny. Nejvyšší správní soud má za to, že z obsahu žádosti i pohovoru je patrné, že předestřený azylový příběh vykazuje mnohé významné (jak bylo výše uvedeno) i méně významné nesrovnalosti (které již zdejší soud pro nadbytečnost podrobně v tomto usnesení neuvádí), kdy jejich souhrn poukazuje na závažnou nedůvěryhodnost azylového příběhu. Nejedná se o odlišná tvrzení v přesném ani přibližném datu uskutečněných událostí, jak k tomu může v případě přepočtu mezi etiopským a evropským kalendářem dojít, ale především v posloupnosti, návaznosti a délce jednotlivých událostí, jak tomu bylo např. při zatčení před a po pobytu v Libanonu, na což dle zdejšího soudu nemohla mít zásadní vliv ani úroveň vzdělání stěžovatelky a), její obavy z návratu či tvrzení o traumatickém stavu, který navíc žádným způsobem nedoložila.

[18] Vzhledem k výše uvedenému nebyla prokázána existence pronásledování podle § 12 písm. a) zákona o azylu, ani existence podmínek uvedených v § 12 písm. b) zákona o azylu. To i bez ohledu na objektivní realie uvedené stěžovatelkou a) a vyplývající ze zpráv o zemi původu týkajících se existence a činnosti Oromského osvobozenického hnutí a složité občanské i politické situace v Etiopii, neboť samotná problematická situace bez prokázání provázanosti do života žadatele není důvodem vyhovění žádosti o udělení mezinárodní ochrany (k tomu srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 7. 2005, č. j. 3 Azs 303/2004 - 79). Nejvyšší správní soud dále uvádí, že jak žalovaný (na str. 9-11 svého rozhodnutí), tak krajský soud (bod 37. napadeného rozsudku), se zabývali rovněž otázkou, zda byly splněny podmínky pro udělení tzv. doplňkové ochrany. Vycházeli přitom z obsahu spisu a ze zpráv o zemi původu, přičemž nenaznali, že by stěžovatelům v případě návratu do země původu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy a byli ohroženi na životě. V kasační stížnosti stěžovatelé namítají, že žalovaný ani krajský soud dostatečně nezohlednili zprávy o zemi původu, aniž by uvedli, v jakém konkrétním ohledu a k jaké konkrétní situaci či informaci o zemi původu neměli přihlídnout. Nejvyšší správní soud s ohledem na takto obecně položenou námitku však v posouzení a odůvodnění otázky nesplnění podmínek pro udělení doplňkové ochrany namítanou nedostatečnost neshledal.

[19] Pokud stěžovatelé namítají, že krajský soud neaplikoval závěry uvedené v nálezů Ústavního soudu ze dne 12. 4. 2016, sp. zn. I. ÚS 425/16, zdejší soud konstatuje, že otázka, na kterou stěžovatelé poukazují, tj. povinnost za určitých okolností připustit azylově relevantní tvrzení žadatelů uplatněné nově až v řízení před krajským soudem, vůbec v daném případě nenastala, a proto nebyl krajský soud povinen závěry nálezů uplatňovat. Naopak je zřejmé, že žalovaný i krajský soud ze všech stěžovatelčiných výpovědí, tedy i z výpovědí uplatněných v jakékoli fázi v předchozím řízení, pro utvoření si obrazu celého azylového příběhu vycházeli.

IV. Závěr a náklady řízení

[20] Nejvyšší správní soud neshledal důvod pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání a konstatuje, že svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatelů, proto ji podle § 104a s. ř. s. shledal nepřijatelnou a odmítl ji.

[21] Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 3, větu první, s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s., dle kterého nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení, bylo-li řízení zastaveno nebo žaloba odmítnuta.

[22] Stěžovatelům byla usnesením zdejšího soudu ze dne 14. 12. 2018, č. j. 9 Azs 414/2018 - 26, ustanovena k ochraně jejich práv zástupkyně pro řízení Mgr. Pavlína Zámečnicková, advokátka se sídlem Příkop 834/8, Brno. Podle § 35 odst. 10, věty první, s. ř. s. ustanovené zástupkyni stěžovatelů hradí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát.

[23] Ustanovená zástupkyně si vyčíslila odměnu za zastupování obou účastníků řízení za tři úkony ve výši 15 780 Kč, tj. za úkony převzetí věci, přípravu a studium dokumentů, nahlížení do spisu u zdejšího soudu a za sepis doplnění kasační stížnosti. Nejvyšší správní soud zástupkyni přiznal odměnu za dva úkony právní služby podle § 11 odst. 1 písm. b) a písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění účinném pro posuzovanou věc (dále jen „advokátní tarif“), tj. za úkon převzetí a přípravu zastoupení včetně studia dokumentů a za úkon sepsání podání ve věci samé, tj. doplnění kasační stížnosti. Přestože je pro případ přiznání odměny za úkon podle § 11 odst. 1 písm. b) vedle převzetí a přípravy nutné uskutečnit rovněž poradu s klientem, v daném konkrétním případě zdejší soud uznal namísto porady nahlížení do spisu, které nelze za samostatný úkon považovat, a zástupkyni tak přiznal vedle odměny za úkon sepsání podání ve věci samé rovněž odměnu za úkon podle § 11 odst. 1 písm. b) advokátního tarifu. Za jeden úkon právní služby náleží mimosmluvní odměna ve výši 3 100 Kč [§ 9 odst. 4 písm. d) ve spojení s § 7 bodem 5. advokátního tarifu]. Vzhledem k tomu, že zástupkyně zastupovala v předmětné věci stěžovatele dva a činila tak společné úkony při zastupování, je tato mimosmluvní odměna za každý úkon podle § 12 odst. 4 advokátního tarifu snížena o 20 %. Odměna za jeden úkon tak činí 2 480 Kč, za 2 x dva úkony 9 920 Kč. Zástupkyni dále náleží paušální náhrada hotových výdajů za dva úkony ve výši 2 x 300 Kč podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu. Celková výše odměny ustanovené zástupkyně tak pro zastupování v dané věci činí 10 520 Kč. Tato částka jí bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů ode dne právní moci tohoto usnesení.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 16. května 2019

JUDr. Radan Malík
předseda senátu